

СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО: ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ. 2011. № 1.35. С. 49–57.

2. Гладишев В. В. Теорія і практика контекстного вивчення драматичних творів: Підручник для слухачів курсів. – Миколаїв: МОІППО, 2008. 188 с.
3. Гладишев В. В. Контекстне вивчення художніх творів в основній і старшій школі. Науково-методичний посібник. – Миколаїв: МОІППО, 2006. 176 с.
4. Гладишев В. В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури: Монографія. Миколаїв: Вид-во «Ліон», 2006. 372 с.

Гопкало Ю. П.*

**ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГІВ ІЗ БАТЬКАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ В ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ**

В умовах повномасштабної війни в Україні безпека дітей у закладах освіти стала пріоритетним питанням для всього суспільства. Освітній процес відбувається в умовах постійних загроз ракетних ударів, евакуацій, вимушеного переміщення сімей та психологічних травм у дітей. У цій ситуації ефективна взаємодія педагогів і батьків є ключовим фактором забезпечення фізичної та психологічної безпеки дітей.

З початку війни питання фізичної безпеки учнів та вихованців стало одним із пріоритетних аспектів освітнього процесу. Заклади освіти були змушені адаптувати свої умови до воєнних реалій, зокрема облаштовувати укриття, змінювати графіки навчання та посилювати заходи безпеки. Взаємодія педагогів із батьками в цьому процесі має кілька ключових аспектів як для забезпечення фізичної, так і для збереження психологічної безпеки учасників освітнього процесу. По-перше, підготовка дітей до надзвичайних ситуацій: школи організовують регулярні навчання з евакуації та поведінки під час тривоги, у яких беруть участь не лише учні, а й батьки; батьки разом із вчителями пояснюють дітям алгоритми дій у разі небезпеки, що допомагає зменшити паніку та підвищити готовність до кризових ситуацій. По-друге, облаштування безпечних укриттів: батьківські комітети разом із адміністрацією закладів освіти працюють над облаштуванням укриттів, забезпечуючи їх необхідними засобами (вода, ліки, меблі тощо), організація та підтримка безпекової інфраструктури є важливою передумовою для збереження не лише фізичного, але й психологічного здоров'я учнів та батьків. По-третє, співпраця з правоохоронними органами: організація спільних тренінгів з ДСНС, поліцією та військовими щодо правил поведіння в умовах бойових дій, ознайомлення дітей із мінною небезпекою та заходами особистої безпеки.

*© Гопкало Ю. П.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

Окрім фізичної безпеки, не менш важливим є збереження психологічного здоров'я учнів. Діти часто переживають стрес, тривогу та емоційні розлади через обстріли, втрату рідних або вимушене переселення. Тому спільна робота педагогів і батьків у цьому напрямку включає: створення безпечного емоційного середовища, де педагоги разом із батьками впроваджують методики подолання стресу, такі як арт-терапія, ігрові заняття та дихальні вправи. Учителі повинні підтримувати відкриту комунікацію з батьками, щоб оперативно реагувати на зміни в емоційному стані дітей. Важливою є організація спеціальних адаптаційних програм для дітей, які переїхали з прифронтових територій, взаємодія з психологами для надання кваліфікованої допомоги дітям, які пережили травматичні події. Регулярна комунікація між школою та родинами, проведення зустрічей і тренінгів для батьків щодо роботи з емоціями дітей та запровадження програм психологічного супроводу для учнів, які відчувають сильний стрес, здатні суттєво покращити психоемоційний стан всіх учасників освітнього процесу в умовах війни.

Також хочемо виокремити важливість інформаційної безпеки дітей, адже загрози війни включають не лише фізичні атаки, а й інформаційні. Діти можуть стати жертвами фейків, маніпуляцій або кібербулінгу, тому педагоги та батьки повинні спільно працювати над захистом інформаційного простору дитини. Розвиток критичного мислення, уроки медіаграмотності, де діти вчать розпізнавати фейкову інформацію, спільне обговорення новин, пояснення механізмів інформаційних маніпуляцій, все це повинно бути включене до програми навчання, особливо під час воєнного стану. Батьки та вчителі повинні навчати дітей правилам безпечного користування соціальними мережами та запровадити «м'який» контроль за їхнім цифровим середовищем.

Задля ефективної реалізації заходів безпеки важливо залучати також громадські організації та міжнародних партнерів, зокрема програми психологічної підтримки для дітей та батьків, програми для навчання та підготовки психологів закладу освіти щодо роботи з дітьми в умовах війни, грантові проекти для покращення умов у шкільних укриттях, курси з надання першої медичної допомоги та інше.

Отже, забезпечення безпеки дітей в умовах війни неможливе без ефективної співпраці між педагогами та батьками. Спільні зусилля допомагають не лише створити безпечні умови в школах, а й підтримати емоційний стан учнів. Важливо продовжувати зміцнювати цю взаємодію, адже саме вона є запорукою стабільного освітнього процесу навіть у найскладніших умовах, у свою чергу освіта має залишатися територією безпеки, розвитку та підтримки.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану: на що звернути увагу директору школи – Державна служба якості освіти України. *Державна служба якості освіти України*. URL: <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-v-umovakh/> (дата звернення: 21.03.2025).
2. Безпечне освітнє середовище. *Педрада (Портал освітян України)*. URL: <https://oplatforma.com.ua/article/2614-bezpechne-osvtn-seredovishche-zakladu-osvti> (дата звернення: 21.03.2025).
3. Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки - Державна служба якості освіти України. *Державна служба якості освіти України*. URL: <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-novi-vim/> (дата звернення: 21.03.2025).
4. Доповідь «Безпечне освітнє середовище». *Освітній проект «На Урок» для вчителів*. URL: <https://naurok.com.ua/dopovid-bezpechne-osvitne-seredovishche-461843.html> (дата звернення: 21.03.2025).
5. Про.Безпеку: безпечна освітня екосистема громади: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Н. Софій, А. Аносової. Київ: Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2023. 518 с.

Горленко В. М.*

**ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ,
ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ:
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ПИТАННЯ**

До повномасштабного воєнного вторгнення рф в Україну циклограмами діяльності працівників психологічної служби передбачалася робота з дітьми, які постраждали внаслідок воєнних дій на сході України та мають певний травматичний досвід [1]. Ці категорії дітей мали чітке визначення: внутрішньо переміщені особи (ВПО); особи, що опинились у складних життєвих обставинах (СЖО), і психологічний супровід здійснювався залежно від їх наявності. У ситуації російсько-української війни зазнали травмівного впливу воєнних дій більшість дітей України, що вимагає спрямувати значний потенціал психологічної служби на вирішення проблем, що виникають в учасників освітнього процесу внаслідок війни.

Зупинимось на деяких організаційно-методичних питаннях здійснення психологічного супроводу дітей дошкільного віку, які постраждали внаслідок воєнних дій.

1. Ситуація розвитку дитини дошкільного віку (від 3 до 6 років) характеризується недостатньою соціальною, фізіологічною та психологічною зрілістю. Дошкільник знаходиться на етапі розуміння власних емоцій, вчиться їх правильно визначати та називати. Діти в силу свого віку не завжди можуть пояснити словами, що відчувають і переживають. Тому дітям, які пережили психологічну травму, досить важко зрозуміти, що з ними сталося, вони не в змозі повністю усвідомити зміст того, що відбувається [2]. *За таких умов набуває важливості проведення заходів, направлених на*

*© Горленко В. М.